

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes szám ára 4 kr.
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITS

Hirdetési díj:

Hat hónapos pótló sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többzár-
hirdetéseknél az arányos arány vételek fel. Helyi díj ma-
den külön beiktatást 30 kr.

Vörös László lemondása.

Debreczen, 1898. július 15.

A Tisza Kálmán által megfertőzte-
tett magyar politikai élet sivárságát
semmi sem bizonyítja inkább, mint az
utolsó husz esztendő alatt kormány-
polczra került szabadelvű párti politi-
kusok egyéni és politikai törpesége.

Ha végig nézünk a magyar politikai
élet hullámzásán 1878-tól, mikor a
Deák párt utolsó maradványa is ki-
lépett a Tisza Kálmán kabinetjéből Széll
Kálmán személyében: egyetlenegy mi-
nisztert találunk, aki a parlament küzdő-
teréről lépett mint addig is szabadelvű
párti férfi a minisztériumba, akire min-
den tartózkodás nélkül kimondhatjuk a
lángész-t s ez Baross Gábor.

Ha volt valaki ez alatt a husz esz-
tendő alatt, hogy a parlamentből kerülve
a miniszteri székbe kiválónak, az
ország történetében működése maradandó-
nak mondható, az egytől egyig az
ellenzék padjairól került a Tisza Kálmán
kabinetjeibe.

Ellenben a politikai sivársággal
szemben a nemzet életerejét mutatja az,
hogy azok az ifjú erők, akik a negyve-
nes évek végén (s — csodálatos —
legnagyobb részben éppen 48-ban!) s az öt-
venesek elején születve a Bach és Sze-
merling korszakának szomorú, de azért
a magyar faj erejének és büszkeségének
dicső példáját alkotó abszolútizmus
alatt nőttek fel ifjúvá, akiket a kiegyezés
felszabadította lidércnyomás megszűnése
épen tanulói pályájuk végén vagy közel
ahhoz talált s akik — mivel akkor
dicsőség volt ezt tenni! — magyar
gentry-fiu létükre hivatalba léptek, részint
a minisztériumokban, részint a várme-
gyékben, részint magánosoknál, — és
érett férfiuva fejlődve feljutottak arra a
magas polczra, ahonnan immár csak egy
lépés van a legmagasabb politikáig, t. i.
lettek miniszteri tanácsosok, egyetemi
tanárok, főispánok és részvénytársulati
igazgatók: amint szólította őket a poli-
tika — Magyarország legkiválóbb kor-
mányai egyikének tagjaivá lettek. Ezek
a férfiak: kezdve a kivételszerű szabadel-
vű párti Baross, folytatva az
ellenzéki vezér Szilágyi Dezső: Wekerle Sándor,
Csáky Albin gr., Eötvös Loránt br., Wlassics
Gyula miniszterek, Matlekovics
Sándor, Miklós Ödön és Vörös
László államtitkárok.

Az említettek közül a miniszterek
nevét és működését mindenki ismeri, az
államtitkárokéi közül a Matlekovics Sán-
doré talán feltűnést is fog kelteni, pedig
az ő kiváló tehetségeit aktív működése

idején sem vonta senki kétségbe, mind-
össze a rohadt Tisza-Széchenyi-Pal-féle
politikai rendszernek ellenállni nem volt
benné elég erkölcsi erő, lemondása óta
pedig a szó szoros értelmében a magyar
ipari közvélemény vezére: ezt kényte-
lenek róla elismerni azok is, akik poli-
tikai irányának, sőt személyének is es-
küdt ellenségei.

A második, Miklós Ödön, a ma-
gyar politikai sivárságnak egyik legekla-
tásabb passzív bizonyítéka. — Mikor
Bethlen András gr. idejében állam-
titkárrá lett, az ő előtte Bethlen és Fe-
jér alatt gyermekbetegségeit élő földmi-
velési minisztérium nevezetű ujszülött
egyszerre ambiciozus és tettekre hiva-
tott ifjúvá változott. Ez az akkor har-
mincznegy esztendő fiatal mérnök, aki
addig Fairbank's-mérlegeket csinált
csendben és zajtalanul s mindössze egy
kísérlet nélkül kinevelett vizvezetési
szűrő után ismerték a nevét, a nagy
politika parancsából az 1892-iki teli
választáson Szirma-Bessenyőnek képvi-
selője, négy hónap múlva a földmívelési
minisztérium államtitkára lett. Legelső
dolga a mezőrendőrségi törvényjavaslat
visszavonása volt s ami jó, ami nagy
mezőgazdasági politikának alapját ké-
pező dolog az 1894: XII. tcz. sokat
(bár a legrosszabb intézkedéseit leg-
kevesebbet) szidott rendelkezései közt
van: az a Miklós Ödön műve s hogy
még mi minden, azt elsorolta ő maga,
mikor Bethlen lemondása után a re-
konstruált Wekerle kabinetbe mindenki
öt várta főgazdálal fogadta: nem jössz
üres házbá! s elszámolta a földmi-
velési tárca körébe tartozó törvényeket,
a melyeket az országgyűlés 4 esztendő
óta Festetich és Darányi neve alatt al-
kotott. — Mi sem természetesebb, mint
hogy az ilyen államtitkár gát volt az
olyan miniszter mellett, aki anyagilag
akarta magát a miniszteri székben re-
gresszálni s mikor a sertésvész kiűtött
és Festetich egyik bakot a másik után
lőtte: addig bosszantotta az államtitkár-
ját, hogy az huszonnégy órával előbb
lemondott, mint a minisztere s így 48
óra múlva nem lehetett az utódja. Ez a
Miklós Ödön története.

Mindezeket pedig azért mondtuk el,
hogy világossá tegyük, miért kell most
Vörös Lászlónak, a kereskedelem-
ügyi minisztérium államtitkári székéből
távoznia. Az eset a Miklós Ödönével
teljesen analog, azzal a különbséggel,
hogy Vörös Lászlót maga a közleke-
dési minisztérium irodája nevelte és egy
Baross Gábor volt, aki észrevette még
mint fogalmazót és csinált belőle hat

esztendő alatt (míg élt t. i.) osztályta-
nácsost a vasuti resszortban s mikor
Szabó Jenő sértve érezte magát,
mert nem ő, hanem Reiszsig Ede
lett a Lukács Béla államtitkárja:
rögtön miniszteri tanácsos és a vasuti
főosztály vezetője lett Vörös Lászlóból,
— csak természetes tehát, hogy a Lu-
kács Béla bukása után, mikor egy hiu
asszony gazdag férje, aki addig föld-
birtokos és bankigazgató volt, lett a
kereskedelmi miniszter Dániel Ernő
személyében, akihez tehát legalább ál-
lamtitkárt kellett olyat adni — nem is
egyet, de kettőt — aki érti a vasuti,
illetve az ipari és kereskedelmi ügyeket:
csak természetes, hogy a két legelső
minősítésű tanácsos közül Vörös
László lett a politikai államtitkár, aki
azóta már megcsinálta a zónatarifa re-
formját, megígérte a magyar iparnak
tarifakedvezményét a kiegyezésben és a
báróvá lett Dániel Ernő ellenére is ke-
resztül tudta vinni s a ki most, mikor
a védvamos autonom magyar vámtarifa
tárgyalás alá kerül, ismét ellentétbe ju-
tott a semmihez nem értő miniszterével:
mi természetesebb tehát, mint az, hogy
Dániel báró ur kereste az alkalmat,
hogy végig bosszantsa államtitkárát, mert
ha ez túl találja élni az ő báróságát, a
kitől azóta a Pester Lloyd is megkér-
dezte, hogy miért miniszter? — még
utódjává is lenne, az pedig csak nem
lehet, hogy egy lateiner turjon ki egy
ujdonsült bárót: vele adatta tehát oda
Neue Freie Presse-nek a magyar vámta-
rifa tervezetét 24 órával azelőtt, mint
a pesti lapok megkapták s mikor ezek
felháborodtak e tényen, Dániel báró ur
kiszolgáltatta az államtitkárát, de azt
nem tette hozzá, hogy az ő parancsára
cselekedett: — hogy így Vörös László
helyzete lehetetlenné válnék, még mi-
előtt a tegnap kezdődött vámtarifa an-
két igazat adna neki s így a Dániel
báró ur helyzete válnék lehetetlenné.
Ez ugyan így is meg fog történni —
hanem — így gondolkozott — legalább
bevigom a Vörös László orra előtt is az
ajtot.

Sikerült, Vörös László lemondott,
Dániel pedig tegnap büszkén bevonult
a vámtarifa anként oroszlan-barlang-
jába, vajh, ki mer reá fogadni, éppen
kerül-e ki belőle? — A Festetich pél-
dája nem igen biztató.

Spectator.

A nagy felűnést keltő lemondásról, mely
ről Debreczenben egyedül a mi lapunk adott
hírt, ugyanakkor a pesti lapok közül csak a
Budapesti Hirlap, Hazánk, Országos Hirlap,
Pesti Hirlap és Egyetértés emlékeznek meg a
következő tudósításokban.

Budapesti Hírlap:

A mai minisztertanácsból, mely szokatlan sokáig, esti 9 óráig tartott, kormányválság híre szivárgott ki. A holnapi ankétára nagy számmal érkezett képviselők möhön kaptak és adtak tovább a hírt, a mely teljes bizonyossággal csak annyit tudott, hogy a válság a kereskedelmi tárca körében támadt. Egyesek Daniél Ernő kereskedelmi miniszter, mások Vörös László kereskedelmi államtitkár el-ejtéséről regéltek. A képviselők, többnyire kor-mánypártiak, kiknek körében Vörös László igen népszerű, inkább az első eshetőségben bíztak.

Mint értesülünk, a mai minisztertanács-on elejtésről egyáltalában szó sem lehetett, mert Vörös László államtitkár tegnap már írásban terjesztette elő lemondását. A mai mi-nisztertanácsra tehát nem harult más földadat, mint a lemondás vétele a mi már meg is történt.

A lemondás okául azokat a surlódásokat emlegetik, a melyek már a kezdet kezdetétől a miniszter és államtitkár között napirenden voltak. Az utóbbi napok eseményei, a vám-tarifa kibocsátása során történt visszasságok, csak igen csekély befolyással voltak a Vörös László lemondásával immár befejezett vál-ságra.

Ami oly nagy föltűnést keltett s annyira ellentmondó felhivatalos magyarazatokra adott okot, tudniillik a magyar vámtarifának egy becsi lapban az egész magyar sajtót megelő-zőleg történt megjelenése, erre nézve, mondjuk: érdekes híresztelés formájában a következőket beszélik:

Vörös László, az a nagy állású tisztviselő, a ki a vámtarifát a becsi levelezőnek odaadta, de olyképpen, hogy beszólt a minisz-terhez:

— Itt van Sz—r ur, kéri a vámtarifát. Odaadjam neki?

S a miniszter beleegyezett. Az első fel-hivatalos kommuniké, mely tagadta, hogy egyáltalán valaki kérte vagy adta volna a vámtarifa munkáját, csak abban az első ijedelemben kelt, amelyet a magyar sajtó föl-háborodása támasztott a kereskedelmi minisz-teriumban. Már a második felhivatalos jelen-tés, mely egy nagy állású tisztviselőre és a véletlenül haritja a felelősséget, Vörös László tudtával és beleegyezésével jelent meg. — A felelősséget a történetek önként el-vállalta.

De ismétéljük: mindez oly intimus dolog!

A Balatonról.

— Utirajz. —

Irta: Molnár Sándor.

Milliárd csillag ragyogta be az ég kék-szurját, mikor Keszthelyre érkeztem, ho y a Balatont beutaztam. Első tekintetere is meg-lepett, mint erdélyi embert, a magyar tenger hullamos tükre, a somogyi parttal szemben pompázó Badacsony és Szigliget körül szórva-nyosan fekvő Csönka-kapu, vulkanikus hegyek nagy helyen elterülő csoportjai.

Az indulásra kézz csavargózós ott horgonyzott a keszthelyi kikötőben, a hol ten-gernyi evezős csónak meglánczolta tanczolt körülötte. Egyszer aztan megszólalt a csavar-gózásra beszállást jelző esengettyű, s mi utasok egy útemre vonultunk hajónkra. Nemsokara megadatott indulásra is a jelzés, és a gőzgep toporzékolására gyorsan tova sislottunk a Ba-laton tükrén.

A hajó födelzetén foglaltam helyet. Ki-indulásunknak népkelot volt az iranya, hogy azután északra forduljunk. S ebben az irány-ban csakhamar a felsziget domborodásán ka-palnában vezegő Szent-Mihály mellett sur-rantunk el. Nemsokara feltűntek a badacsonyi nagy hatar szőlőinek villái, hajlékai s köztük a hegy deli oldalán az a villa is, hol Kisfaludi Sándor hajdan a Hymfi szerelmet írta: De erre már hajónk a badacsonyi kikötőbe ért s ott, a Habcsany-szőlő ingert keltő étkét s aranszin nektárjait kínálgattak. Mire: egy-kettő és evett-ivott mindenki, a ki csak akart.

hogy teljesen ellenőrizhetően s csak érdekes-ségénél fogva közöljük.

Politikai körökben, melyek természetesen igen élénken tárgyalják Vörös László lemon-dását, beszélik, hogy Bánffy báró miniszter-elnök a kereskedelmi tárca vezetését illetőleg mindenképpen el akarta kerülni a miniszter válságot a kiegyezésig, vagy ha nem lesz kiegyezés, míg a fordulat a kiegyezés dolgá-ban be nem következik. Tehát a tulajdonkép-peni válság, Vörös László lemondása révén, elhalasztódott őszig.

A tegnap délután lefolyt mini-zteri ta-nácskozás iránt a sokféle hírléle* következté-zen igen nagy volt az érdeklődés. A hírléle-sek szerint a tanácskozás tárgyai ezek voltak: mekkora legyen az adóelengedés a jégkárt szenvedett vidékeken; — ki legyen az új in-tendáns, Keglevich István gróf-e, vagy más valaki; — micsoda kijelentéseket tegyen a szakminiszter a holnapi vámtarifa-ankétán, tekintettel arra a komoly és tamadó fogadásra, a melyben a tarifa tervezet Ausztriában ré-szesült; — minő álláspontot foglaljon el a kormány a kiegyezés ügyében, minekutána a becsi hírek semmi biztatót nem jelentenek. Thun gróf miniszterelnök bakítési kísérleteiről.

— A szabadelvű körben mindössze hat-hét képviselő volt, akik maguk sem tudtak semmi bizonyosat, mindazonáltal tagadták, hogy mi-niszter-válság ütött volna ki és hogy Szilágyi Dezső váratlan megjelenéséből a fővárosban bárminemű kritikus helyzetre lehetne követ-keztetni. A miniszteri tanácskozásón a Karls-badban időző Fejérvary báró honvédelmi mi-niszter kivételével a kabinet valamennyi tagja résztvett.

E g y e t é r t é s.

A kormányhoz közel álló körökből késő éjjel vesszük a következőket a ma esti minisz-teri tanácskozásról:

A mai miniszteri tanácskozásán szóba került a báró Daniél miniszter és V ö r ö s László államtitkár közt a vámtarifának a N. Fr. Presseben idő előtt való közlése miatt felmerült differenzia is. Értesülünk szerint a kérdés beható tárgyalás alá vétetett, de a differenziák e tárgyalás alatt sem el nem intéztettek, sem pedig egyik vagy másik felre nézve jobban ki nem élesedtek.

A miniszteri tanácskozásón olyan irányu aramlat volt észlelhető, mely az egész ügyet egyszerű kezelési hibára s ebből származott kellemetlenségekre óhajtaná visszavezetni. A

En ezalatt a helyszini ez mlé bonyomá-sa alatt jegyezgettem és utólért a szónoklat heve, ugy, hogy ha történetesen egy kalapnyi felleg a nap korongja elé nem tolna s az sötét-re nem festi az ég kárpitját, és belőle cikázó villámok s vihar nem támad, mely a tengeri betegségek szemlélésére nem vezetí figyelmes-nek, talán ma is szónokolnék, közamulatra.

De így lehültem kimondhatatlan módon és pedig annyira, hogy az indulási jelt sem halottam, csak láttam, hogy gőzöünk, hol az egyik, hol a másik oldalára fordul, s utitársaim egyre betegszének meg.

Hajónk Révfülöp kikötőnek tartott s vi-dám csevegés között, a lokomobil mermögása között faldostak hajónk kerekéi a Balaton vi-zének töngrét, s mi gyorsan szállottunk tova.

Révfülöp előtt termatúnk, daczára az idő viharának, s hajónk horgonyt vetett, hogy az utasok le és felszállhassanak. Röviden alot-tunk, de az idő gyorsan elröppent és sebes szárnyai minket is kergettek, uton voltunk.

Hajónk elhagyva Révfülöpöt, a magyar tenger közepén, a partvidékektől táv l, közep-en siklott. Fajó lélekkel onnan szemléltém a zalamegyei partot s bámultam a filoxera ál-tal tönkretett temérdék szőlőterületet, — ho-most csak a villák, a hajlékok és óriási pin-czék vezetnek vissza a nektárt ontó kincses szőlők multjára.

Ho hajdan lepkefalka módra repültek a vigszüretezők kezeikben a szazs és ezeres bankók, ott most éhhatal üldözi a népet ott-honából uj hazába, Szlavoniába, vagy Ame-

menyiben lehetne is krizisról beszélni, — ugy latszik. — a jelen komoly politikai hely-zetben, különösen pedig a kereskedelmi minis-teri tárcaiban a krizist a legilletékesebb fak-torok vagy elodázni, vagy lehetőleg elsimítani óhajtják.

A késő éjjeli órákban elterjedt a hír, hogy Vörös László államtitkár a lemondását beadta.

Er a hír, mint értesülünk, korai.

H a z á n k:

Vörös László államtitkár lemondásáról értesülünk a késő éjjeli órákban. Nemi aota-gonizmus* már régóta volt észlelhető a keres-kedelmi miniszter és államtitkára között, a mely a vámtarifa publikációjával élesedett ki. Az autonóm vámtarifának a »Neue Freie Presse«-ben idő előtt való publikálásával kap-csolatban ugyanis a kereskedelmi miniszter kommunikében jelentette ki, hogy miniszteri-umának egy főhivatalnoka szerencsétlen felre-értés következtében juttatta a vámtarifát a »Neue Freie Presse«-levelezőjéhez. Ebből az ügyből kifolyólag az államtitkár és minisz-ter között az ellentét kiegyenlthet ellenné lónl Igy Vörös László benyújtotta lemondását, a melyet a minisztertanács, a szállongó hírek szerint ma tudomásul is vett. Politikai körök-ben a Neue Freie Presse affairén kívül arról is tudnak, hogy Vörös László államtitkáré határozottan ellenese volt az autonóm vámta-rifában a mezőgazdaság számára nyújtott vé-delemnek, ugy annyira, hogy már e kérdés is lehetetlenné tette azt, hogy Daniél Ernő mel-llett mint államtitkár tovább maradjasson. Ezen kívül már a vas és gépgyáraknak a pénzügyminiszteriumhoz történt átkebelezése alkalmával is meghasonlásban voltak a mi-niszter és államtitkár. Mindezek az ügyek annyira felhalmozódtak, hogy Vörös László lemondása elkerülhetelenné vált.

A M—g. viszont mai számában a követ-kezőket írja:

A helyzet válságos volta mindjobban ki-domborodik. A kormányparti sajtó a legmé-lyebb halgatásba burkolózik, ami mindig legbiztosabb jele a v á l s á g n a k. Teg-nap közölt hireink a politikai körökben min-denütt teljes megerősítésre találtak és még oly lapok is, melyek rendszeren kormányparti forrásból merítik értesüléseiket, elismerték ér-tésüléseink alaposágát, sőt egyesek, mint a »B. H.«, »O. H.«, sőt még a »P. H.« is meg-toldották a kereskedelmi miniszteriumban be-

rikába. Ily boros gondolatokba mérülve értem a somogyi parton Bolgar kikötőbe, De már itt meguntam az élvezetet és csupa változa-tosság kedvéért is a szárazföldi gőzökre száll-tam át, mely közvetlen a Balaton partján szaladt velem Siófokig. Itt biztos talajon mo-zogva, vasatról szemléltém a Balaton fodrozó tükrét és az itt-ott feltűnedező furdó közön-seget.

De jól még belé sem éltém magamat a partvidék futóhomok tengerébe telepített szép szőlő s közben-közben fenyőfasításainak szem-lelésébe, már Siófokon voltunk és ott le is szállottam a vasuti kocsirol.

Siófoknak a Sió jobb partja Somogy, a balpartja pedig Veszprém megyéhez tartozik; hanem azért Siófok egy várost képez, melyen világfurdó van keletkezőben, mely nagyméretű szabályos építkezései, hajó, vasuti közlekedé-sei, fasításai, exotikus növénydiszítései, villái és izleses Balatonfurdói és berendezései által engedí azt remélünk.

A Sió esatorna mérőjelző szerint a B a l a t o n b ó l nyeri vízmennyiségét. És egy gépszertű ellenőrn ömlik át minden víz, melyen alul vontató hajók közlekednek a Du-nára. Itt meg kell jegyeznem, hogy a délipar-ton mindenütt és így Siófokon is — mint a bársony, oly finom homok kepezi a Balaton vizének fenekét hinar nélkül és éppen ezért élvezet vezetí oda a tengeri furdó után vá-gyodó közönséget s nem ugy, mint az északi oldalon furdózókat, hol utálatos binar szokta benőni a Balatont.

következett válságról szóló jelentésüket arról, hogy Vörös László államtitkár már tényleg be is adta a lemondását.

Ex azonban — mint mi értesülünk — még korántsem befejezett dolog. Sőt ellenkezőleg. A tegnapi minisztertanácsnak az a része, melyben a Daniel-Vörös-ügy tárgyalatott, a lehető legmozgalmasabban folyt le, de tekintettel arra, hogy éppen ma vette kezdését a vámankét, mely a kereskedelmi minisztérium egisze alatt indult meg, nem lehetett az ügyet véglegesen elintézni, mert nem volt szabad az ankétre meghívott köröknek a szakadás világos látványosságát bemutatni. Vörös államtitkár állásu e perczben megvan ugyan a madva miniszter részéről, de ebben a kérdésben a minisztertanács még állást nem foglalt. Ezért a parziális válság ezen része csak jóval később, talán csak az országgyűlés tanácskozásainak újból való megkezdése alkalmából fog elintéztetni.

Vámankét.

Debreczen, július 15.

Az új város háza díszes termében tegnap megkezdődött a tanácskozás arról, mikéint lehessen Magyarország gazdasági függetlenségének és nagyságának alapját erakni. A mi más országokban a legtermészetesebb állapot, hogy az ország közgazdái megvitálják a nemzet életbevágó gazdasági érdekeit; hogy ebből e vitából a kormány megalkotja a nemzet gazdasági programját és hogy a törvényhozás azt élő valósággá változtatja: ennek a természetes procedurának a letelejéhez mi szakadok óta csak a tegnapi napon jutottunk el.

Nagyon természetes, hogy az ország közvéleménye a legfeszültebb érdeklődéssel kíséri ennek a történelmi jelentőségű momentumnak a lefolyását; nem is képes az érdeklődést semmi sem csökkenteni és a tárgyalásoktól elvonni, sem az aratás, sem az a mesterséges zűrzavar, a mi a tarifatervezet közzététele után beállott és szétszórta a gyanakodss, a bizalmatlanság magvait.

Meg vagyunk győződve, hogy a nemzet hő vágya: megteremteni a gazdaságilag független Magyarországot; ki fogja küszöbölni a közéletből ezeket a káros momentumokat és ebben a kérdésben már csak a viszonyok kényszerítő nyomása alatt is, — olyan erős és oly egységes lesz a nemzeti akarat, hogy ez kétségtelenül meghozza a megkívánt eredményt.

Ebből a szempontból igen fontos az a beszéd, a melylyel Dániel Ernő báró, a magyar kereskedelmi miniszter a tanácskozást megnyitotta. A beszéd annyira hivatta van a kormány álláspontját fejteni ki, hogy szövegét lényeges részeiben maga a tegnapi minisztertanács állapította meg.

A kormány a kereskedelmi és vámszövetség fentartása mellett van. Ezzel tehát el van háritva az a támadás, melyet az osztrák kormány intézett a magyar kormány akciója ellen; ünnepélyes kormánykijelentésben van dokumentálva az, hogy a vámtarifatervezet komoly dolog, a mely hivatva van, átszűrve még a szaktanácskozmány és a kormány előkészítő munkáján, arra, hogy a külön magyar vámtérület maximális, autonóm vámtarifájával szolgáljon abban az esetben, ha Ausztriával a kiegyezést az 1867. XII. törvényezikk rendelkezéseinek tiszteletbentartásával megkötni nem lehet.

A háboru.

Spanyolországának házibajain kívül oly tényezők is szerepelnek a mostani világban melyek általános érdeklődést keltenek. Ha Spanyolország kétségbeesésében, mellyel szövetséget keres, az európai hatalmak egyike-vel C e u t á t, vagy a B a l e a r o k a t akarná átengedni, ebből oly helyzet állna elő amely Angliát fölépésre kényszerítene. C e u t a a földközi tenger kapujának második sarkvasa. Modern agyukkal van fölszerelve és helyőrsége 5000 emberből áll. Egy olyan h a r m a d r a n g u hatalomnak a kezében, mint a milyen Spanyolország, C e u t a nem veszélyeztetni Gibraltárt. Ha azonban F r a n z i a o r s z á g vagy egy más hatalom igyekszik C e u t a t megszerezni, úgy Angliának ezt ellenes cselekménynek kell tekintenie. Ugyanez all a Baleári szigetekre vonatkozólag is. Azok a bonyodalmakat sem lehet figyelmen kívül hagyni, a melyek Kelet-Azsiában keletkezhetnek. A német hajórajnak Manillánal való megjelenése esetleges bevezetése lehet a Filippi szigetek egyikének szénállomásul való lefoglalásának. Csak még az a bizonyos öböl hányzik annak eldöntésére, melyik sziget kebeléztessék be a világbirodalomba. Ha valami kellett még, hogy az Egyesült Államok és Nagy-Britannia közeledése megerősíttessék, Németországnak ez az eljárása volna a legjobb eszköz. Barmennyire óhajt is a német császár egy új szénállomást, a f e n y e g e t ő

veszedelem talán mégsem kerülhet ifigyelmél.

A legújabb táviratok a következők:

Páris, jul. 14. A Havas ügynökség jelenté Madridból, hogy Sagasta miniszterelnök azokat a bekefölteteleket, amelyeket a lapok Mac Kinley elnöknek tulajdonítanak, elfogadhatatlanoknak mondja.

Azt hiszik, hogy Spanyolország semmi esetre sem egyezik bele Puerto-Rico átengedésébe. A külügyminiszter állítólag kijelentette, hogy semmiféle béketárgyalás nincsen folyamatban és hogy a nagyhatalmak nagykövetelnek lépése csak félhivatalos jellegűek. Hir szerint Blanco főkörmrnyzó táviratilag felszólította Toralt, Santiago parancsnokát, hogy folytassa az ellentállást.

Madrid, jul. 15. A tengerészeti miniszter a Fabra ügynökség egyik munkatársa előtt megerősítette azt a jelentést, hogy Watson hajórajja már utban van Spanyolországba és hozzátette, hogy Camara hajórajja biztos helyet fog találni. A hadügyminiszter kijelentette, hogy a hivatalos táviratok nem erősítik meg a Santiago meghódolásáról azoló hirt.

Páris, jul. 15. A Havas ügynökségnek madridi jelentése szerint a minisztertanács a pénzbeszerzés kérdésével foglalkozott. A miniszterek kijelentik, hogy Toral tábornok nem szándékozik Santiago de Cubát földadni. Augusti főkörmrnyzó azt táviratozza, hogy a Filippi szigetek lakosságának túnyomó része ellenzi az amerikai okkupációt. Augusti azt hiszi, hogy Spanyolország reformok létesítésével visszaszerzhetné a lakosság bizalmát.

Playa del Este, jul. 15. Miles tábornok átvette a fővezényletet. Az amerikaiak Santiago de Cuba városának átadásán kívül egész Santiago tartomány átadását is követelik, beleértve Manzanillo, Holguin, Guantánamo és Barassa erődöket is. A spanyolokat hazaszállítanak Spanyolországba, kardjikat csak a tisztek tarthatnak meg.

Washington jul. 15. Mint hírlik, a megtartott minisztertanács ama terve mellett nyilatkozott, hogy Santiagot rohammal mindenáron be kell venni, azután a csapatokat a magaslatokon kell elhelyezni és megát a várost a lárgalaz ellen immunis katonákkal látni el.

Tampa jul. 15. Tegnep este innen 3 lovas osztályból, 1 nehéz ütögből, műszaki katonákból és a vörös kereszt ápolónöiből álló expedició indult Santiago de Cubába.

London, július 14. Watson tábornok hajórajával már tegnapielőtt elindult Spanyol országba.

Stófoknál csavargózsón utaztam át a hullámos Balatonon, Balaton fűredre. Ott a parkszerű szép sétány fái közül bontakoznak ki a hercegprímás főuri lakása, több monumentális épület és Kisfaludy Sándor gránit talapzaton nyugvó szobra.

Megemlítésre méltó még a savanyuforrása is Fűrednek, mely az Isten által hasonló forrásokkal megáldott székelyvidékeket juatta eszembe. Fűreden Segesdy Miklós ottani református pap vendége voltam egy éjjeli halóban, aki feltűnő szives vendégszeretettel fogadott és lehetővé tette, hogy Balaton-Fűrednek vinezellérképezdei tanfolyammal szerves összefüggésben álló felsőnépiskoláját és Arácsnak szeretetházát is megtekinthessem. Különböni is mindkét intézetet példányoszerű rendben találtam.

Fűredről egy lélekvesztő sajkán mentem Tihanyra, mert a nem közönséges hírből álló tihanyi magaslat visszhangját óhajtottam hallani.

Azonban a premonstreiek kies hegyi lakásukban sem a priort, sem mást nem találtam, mint egyetlen kis papot, aki házöröknek maradt otthon, de szívesen fogadott. Lenéztem az ablaktól a magyar tengert, megtekin tettem a díszes mennyei lejtörjét, a templomot és ennek sirbolijában II-ik Endre királynak koporsóját.

De hát kint a szabadban a templomnak fordulva 300 lépésnyi távolból, mennyire kigyönyörködtem magam a páratlan visszhangban

mikor hallhattam a Hymnus s Szózat karban mondott verssorait, melyeket a visszhang ép azzal a hangsúlylyal adott vissza, mint a gyermekserég által az belemondva volt?!

A Balatonnak ezen hegyormáról leboesátkozva a magyar tenger partjára, itt azután az apró gyermekserég ellátott kecskeköröm és csigabiga emlékekkel mely után beszálltam lélekvesztőmbé és visszaindultam Balaton-Fűredre.

Alig szálltam tovább egy kilométernél a Balaton tükren, a forró nap hevében kedvet kaptam a fűrésre. És mit tettem. Megállítottam matrözöm kezébe az evező lapátakat és frissen beleugrottam a 12 ölnyi mély Balatonba s körbe nagyot usztam: le a lélekvesztőbe való visszaszállásom csaknem életembe került, mert nem tudtam az oldalvisszaszállás biztos veszélyét s matrözöm is njonez volt és nem tudott utasítani.

Hanem mikor láttam, hogy az oldalbeszállásnál lélekvesztőm nyakamba akar borulni és emberem is ijedelmében kikelt a képből, lélekjelenlétem nam hagyott el. Szép esendesen visszaszálltam a Balatonba s erre már volt lelkemben a mentőgondolatok ketteje t, i. hátulról próbálók beszálni s ha ez nem sikerül, belefogódzom lélekvesztőm farába és úgy vitetem magam Fűredre. De sikerült az első próba és nem volt szükség a másodikra. Így nem lettem matrözöstől a fogások tápláléka.

Fina finale, nem veszttem tehát a Bala-

tonba s m helyt Fűredre értem, átszállottam a csavargózsóra és Almádin át Keneséig, már tudniilik az északi végállomásig meg sem állottam.

Ezek után jól esett a pihenés s az eshetö multról egy piczi elmélkedés, — mert amugy sem feledkezem el soha a balatoni ezen fűredesmről.

Nyárszakban jobbról-balról telítve van a magyar tenger fűrdözö közönséggel, mely érdekessé teszi az utazást s több időt s költséget vesz igénybe, mint mennyit jónagam ráfordíthatam. De én így is czélomhoz jutottam mert a Balatont, ezt a páratlan szép vízömeget Magyarországon teljesen beutaztam, a tengeri betegségről fogalmat szereztem, parti nevezetességeit megszemléltem, elpásztult temédek észöli nyomát s amerikai szölvesszők telepeit is láttam.

Ezenkívül Veszprém, Somogy s Zalamegyék összeszöggelesei közt, a Balatonnak pompás hallevéséből is izelitettem. Másnemű jegyzéseket a Balatonról a geológusokra hagyok, kik majd írnak a vízgyűlékről, iszapjáról, halairól, szárnyasairól s parti vidékeinek közeleiről stb.

En idáig földrajzból ismertem a magyar tengert, hanem természetben sz mlélve festöi szép látványt nyújt a szemlélőnek és ép ezért nem teszi jól egy magyar ember sem, ha be nem utazza.

London, július 15. Washingtoni jelentések szerint Miles és Shafter tabornoktól táviratok érkeztek, a melyeket a hadügyminiszterium vonakodik nyilvánosságra hozni. Az a vélemény uralkodik, hogy a táviratok a sárgaláz kitörésére vonatkoznak.

New-York, július 15. Shafter tabornok, főhadiszállásáról szerfölött agasztó hírek érkeznek. Igen sok gyanus megbetegedés fordult elő kétségkívül sárgaláz következtében.

London, július 15. A Santiago alatt álló amerikai expedíciót a sárgaláz komolyan veszélyezteti. Eddig már több mint 50 ember betegedett meg, köztük Dufferin tábornok is. A sárgaláz santiago menekültek esempésztek be az amerikai táborba, a hol most ellenük veztegrált alkalmaznak.

New-York, július 14. A Commercial Advertiser jelenti Washingtonból, hogy a Santiago előtt álló amerikai csapatok között eddig 100 sárgaláz- eset fordult elő.

Hong-kong, július 14. Caviteből e hó 9-éről érkezett levelek szerint a Manilla mellett levő amerikai csapatok között disenteria törtek ki.

Táviratok.

A forrongó Balkán.

Budapest, jul. 10. (A «Bebr.» ered. táv.) Athenből jelentik: A király elutazása előtt rendeletet irt alá, mellyel a hadügyminisztert felhatalmazza, hogy a török határ mentén 50 új erődöt építtessen, amely czélra 600,000 drachma folyósítatot.

A szocializmus és a hadsereg.

Budapest, jul. 15. (A «Debr.» ered. táv.) Csak a minap hirdették ki a fővárosi kaszárnyákban, hogy a legénységnek tiltva van, oly nyilvános helyiségeket látogatni, ahova szocialisták és iparosok, vagy ahol a szocialisták gyűléseket és mulatságokat szokták megtartani. Ily gyűléseken részt venni a legénységnek természetesen szintén tiltva van. Hasonló rendeletet más hadtestparancsnokságok területén is hirdettek ki. Sőt Pozsonyban az ottani egyik gyalogezred két századának legénysége körében vizsgálatot is tartottak, mert többen közülök rendszeren eljártak a szocialisták szombat esti gyűlésére. Több katona holmijának megmozgatásánál a «Volkszeitung» szocialista lap példányait találtak meg. Kassán ugyancsak volt ilyen mozgatás, mert a legutóbbi szocialista gyűlésen sok katona volt. A mozgatásnak mi eredménye sem volt.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Tarsa jelentése. —
Távirati tudósítás. jul. 15.

Határidőzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.70
Tengeri júliusra	4.23
» augusztusra	5.09
Rozs őszre	6.76
Zab szeptemberre	5.68

Értéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Osztr. hitelrészvény	359.25
Magyar »	393.—
Államvasuti	357.30

HIREK.

Hazai fürdőink.

A magyar fürdők és gyógy helyek éppen azon állapotban vannak, mint a hazai iparunk t. i. küzdeniök kell a külföld versenyével és a maguk indolenciájával. Van ár elég oly iparezikünk, a mely itthon készült, s jobb a külföldinél és mégis felig tud megküzdeni az idegen versenyyel, mert ezt már ismerjük és megszoktuk, míg a hazai csaknem ismeretlen marad.

Támogatásra szorul ugy a hazai ipar, mint a hazai fürdőgyűnk, s mindkettő megérdemli azt, mert nagy nemzetgazdasági érdekeket képviselnek.

Most, midőn ezer ajkon sürgőssé vált a kérdés: »Hova menjünk a nyarra? »Hol töltjük a nyarat? » a körülmények szerint már más a felelet.

Ha csak arról van szó, hogy a nagyobb városok bűzhödt, förtelmes levegőjéből kiállhatatlanságig fokozódó hőszégből és porból meneküljünk, bárhova, de csak a szabadba, a földbe, akár egy faluba megyünk is, mindenütt jól érezzük magunkat, de igen sokan vannak, akiknél a kérdés voltaképp ez? Hova menjünk a nyaron fürdőbe? Ezen kérdés aztán sok családot s egyént érdekel nemesak a nagyobb városokban, hanem mindenütt, a hol hosszantartó bajokban szenvedők, s nagy betegség után üdülők sziv-epedve várják a nyár jöttét, hogy mielőbb felkereshessék a fardót, melynek használatától egészségük helyreállítását remélik.

Melyik fürdőbe menjünk? Ezen fontos kérdésnek eldöntését legjobban azon orvosra bízhatjuk, a ki a betegségünket legjobban ismeri.

Azonban oly orvos legyen a fürdő megválasztásánál tanácsadónk, aki az egyedül hatású fürdőknél nem a divatos külföldinek, hanem a hazai fürdőknek adja az előnyt, mert elegendhetően tartjuk szaktéren is a hazafias szellemet, mely mindenekelőtt a hazának megbecsülésében kell, hogy megnyilatkozzék.

Az itthon tanuló orvosok hazafias szellemen nevelődnek egyetemseinkben. Az itthoni kórodák s más tanszerek tanárai, főleg a hazai fürdők-t ismertetik meg tanítványaikkal s ha csak a külföldiek pótolhatók s pedig egy-két vizet kivéve (Karlsbad, Levice) minden esetben lehetséges, hazai ásványvizet használniuk s ajánlaniuk; azonban a külföldön, leginkább Ausztrában végzett hazai orvos inkább hajol a külföldi ásványvizek s fürdők felé, pedig ezt igen helytelenül s igazságtalanul teszi, a mennyiben az újabb chemiai vizsgálatok s főképp az összehasonlító tudományok kimutatják, hogy nem létezik olyan ásványvíz csoport, melynek legkiválóbb képviselőit ne találjuk meg hazánkban is, vagyis a hazai ásványvizek és fürdők, összetétel, hatás, használhatóság tekintetében a külföldiekkel acquivalesek, sőt némelyek felül is mulják emezeket. Miért ne helyettesíthetnők tehát minden esetben a külföldi vizeket a hazaiakkal, mikor ezek csakugyan érdemesek a megbecsülésre?

A divatos külföldiért rajongók azt vetik szemere a hazai fürdőknek, hogy daezára a nem épen olcsó áraknak, nélkülözni kénytelenek sok olyan dolgot s kényelmet, a mit a külföldi fürdőkben megtalálnak, így a betegnek hiányoznak gyakran a magyar fürdőkben a szükséges nyugalom, a kelő berendezés s a modern balneotechnikai eszközök.

Ezen panaszokrá ismételve azt feleljük, hogy ezeknek legtöbbszörre nincs alapjuk ma már, midőn a legtöbb magyar fürdőben is egészen jól és kényelmesen lehet élni, a fürdőberendezések is napról-napra tökéletesebbülnek, haladnak ugy, hogy fürdőink tekintetben is igen sok külföldi fürdővel felvehetik a versenyt.

Ne legyünk tehát az uralkodó divat biondjai, s főképp a fürdők megválasztásánál nemesak hazafiaságból adjunk a hazainak előnyt hanem mivel gyógyhatásukra nézve is a legtöbb külföldivel kiállják a versenyt, sőt ezeket felül is mulják és így a pártolásra s megbecsülésre nagyon is érdemesek, — mert nem létezik oly betegség, mely ellen a megfelelő hazai gyógyfürdő ne használható. és oly sikerrel, mint az azonos külföldi fürdő kivéve az egy Karlsbadot, mely e világot dominálja ennélfogva, ha valamely külföldön tanult vagy hazafiatlan orvos külföldi fürdőt ajánlana magyar érzelmű embernek, ugy ez kérdezze meg a hasonló összetételű s hatású magyar fürdőt bármely hazafias orvostól s az ettől nyert információ alapján induljon utnak, mely biztosan elvezet: valamely kiesfekvésű, azon-

dns levegőjü, s kitünő hatású hazai gyógyfürdőbe.

Dr Rózsa Mór.

* Isteniszteletek. Vasárnap az ev. ref. templomokban a következő sorrendben fognak megtartatni az isteniszteletek: a nagytemplomban: M i t r o v i c s Gyula, a kistemplomban: K. T o t h Kálmán, a Kossuth-utcai új templomban: B é l t e k y Lajos, az Isptályban: C s u t o r o s Albert.

* Dicsőfi József gyászja. E i e s ő fi Józsefet, a debreczeni ev. ref. egyház közszeretében és tiszteletben álló lelkészét és családját súlyos csapás érte sógornőjének, a viruló hajadon H a r s á n y i Ilonának elhunytával. Vigasztalja meg az ur az ő hivszolgáját a csapás után, melylyel meglátogatni jónak látta. A mélyen sujtott család a szomorú esetről a következő gyászjelentést adta ki: Fájó szívvvel jelentjük az igaz testvérnek, a nemes lelkü sógornőnek, nagynénének és rokonnak HARSÁNYI ILONÁNAK i. hó 14-én este 9 órakor történt esőndes elhunytát. Temetésére mely e hó 16-án d. u. 4 órakor a Széchenyi-utcai parokhiáról rövid imádság kíséretében lesz, rokonainkat, ösmerőseinket és általában a fajdalmunkban rész vevő sziveket vigasztalást kereső lélekkel meghívjuk. Debreczen 1898. július 15. H a r s á n y i Mária, H a r s á n y i Gizella, férjével D i c s ő f i Józseffel és gyermekeikkel; és az egész rokonság. A tem. Dankó M. tem. int. rendezti.

* Kinevezés. S c h w a r c z Mózes hajdunánosi kir. járásbíróági betétszerkesztő szakdijnokot az igazságügyi miniszter telekőnyvi betétszerkesztő irnokká nevezte ki.

* Megszűnt a sertésvész. A Hortobágyon — mint a D. R. U. írja, már napok óta nem fordul elő újabb sertésvész eset. Még néhány ilyen nap, — a zár feloldható lesz. Ugy legyen.

* A hesszeni légy ellen. A földművelésügyi miniszter a következő körrendeletet odatá ki és küldte meg valamennyi törvényhatóság- nek: A hesseni légy (Iecidonya destructor) az ország több részében ez évben is még elég jel ntékeny karokat okozván az ellene való védekezési eljárás, de különösen az eddig legsikeresebbnek bizonyult csalogató vetések alkalmazása az egész ország területén ott ahol mulhatatlanul és pontosan fogantatba veendő. Felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy azon esetben, ha a hesseni légy a törvényhatóság területén ez évben is fellépett volna, az 1896 évi jul. 21-én 40307 sz. á kiadott körrendeletben foglaltakat, illetőleg a csalogató vetések alkalmazásának módját a vármegye gazdaközönségének a lehető legkiterjedtebb módoz hozza tudomására és a védekezési eljárás pontos végrehajtását a legszigorubbán ellenőriztesse, minek megtörténetéről tegyen hozzáam jelentést.

* Széll Marianna esküvője. Előkelő nassznép vonult ma d. e. az anyakönyvi hivatal elé s onnan a r. katb. templomba. Ma esküdtök örök hűséget adorzani és körösszegi Csáky Rezső gr. és neje szül. Breth Jozefa fia, Csáky Kálmán gr. honvéd huszárbadnagy, bessenyei Széll Farkas kir. táblai tanácselnök és neje szül. Vaali Mária nevelt leányának, Marianna kisasszonynak. Az esküvő — melynél tanuk Perényi Ödön báró és Széll Ákos volt orsz. gyűlési képviselő, szegedi kir. közjegyző szerepeltek — szűk családi körben volt megtartva.

* Igyártó jobban van. A kir. törvényszék elnöke: Igyártó Sándor — mint örömmel értesülünk — már annyira jobban van, hogy ágyát el is hagyhatta. A derék és érdemes tisztviselő mindazonáltal még nem veheti át terhes hivatalának vezetését, mert hosszas betegsége igen elgyöngyítette, s hogy tökéletesen magához térjen, üdülésre van szüksége. E hó végén néhány heti tartózkodásra Karlsbadba utazik, ahol teljesen helyre fog jönni s akkor veszi át ismét teendőit.

*** Számonkérés a városnál.** Gróf D e g e n f e l d József főispán elnöke alatt folyó hó 30-án a városnál számonkérés lesz.

*** Levél kézbesítés a Homokkertben.** A homokkerti lakosoknak bizonyára örömet fog szerezni az alább egész terjedelmében reprodukált hivatalos irat, melynek közlésére lapunkat felkérték. Szórol szóra adjuk a következőkben:

Debreczen város Homokkert lakosainak egy régi óhajának és kérésének eleget téendő a nagyváradi posta és távirada igazgatóság elrendelte, hogy a homokkerti lakosoknak szóló postai küldemények és levelek rendes levélhordó által kézbesítettessenek. Ugyazint az ottani lakók leveleinek gyűjtésére a város tulajdonát képező iskola épületre egy levélgyűjtő szekrény felállítását is elrendelte. Ezen rendelkezések a nagyérdemű közönség kívánalmainak legjobban megfelelően úgy intézkedtem, hogy a kézbesítés naponta délelőtt 9—11-ig, délután 4—5-ig történjen. Visszatérőben a levélhordó délelőtt 11 és délután 5 órakor a levélgyűjtő szekrényből a leveleket ki fogja szedni. A kézbesítést illetőleg levélgyűjtés július 16-án fogja kezdetét venni. Miről kérem a tekintetes szerkesztőség becses lapjában a közönséget értesíteni, Debreczen, p. udvar m. kir. posta és táv. július 15. Teljes tisztelettel P o p o v i t s István postai főtiszt hivatalfőnök.

*** Fehér holló.** T ó t h Imre nyomtató utca: tanuló ez előtt néhány nappal beallított a II. ker. rendőrséghez és husz darab koronást tett le a kapitány asztalára, a mit egy újságpapírba csomagolva talált az utcán. A pénz tulajdonosa már jelentkezett a rendőrségnél D u r k á n János bádócs mester személyében, a ki a becsületes megtalálót arra kéri, hogy lakásán felkeresse, mert meg akarja jutalmazni.

*** Ipariskolai végbizonyítványok.** A budapesti m. kir. állami ipariskola végzett tanulói eddig visszatartott végbizonyítványait az intézet igazgatóságtól kapott értesítésünk szerint az igazgatóságtól személyesen, megbíztottjuk által, vagy posta útján átvehetik.

*** Fürdőző debreczeniek.** A lapunkhoz beérkezett jelentések szerint az eddigi említettek kivül is sokan vannak már Debreczenből a magyar fürdőkhöz. Így nevezetesen Bártfán nyaralnak: Lovassy Károly v. tb. tanácsos, Schwartz Marton, Haty Kálmán v. mérnök és neje Nyiri Irma, Tarbay Józsefné, Friedmann József zenetanár és neje, ifj. Schwartz Vilmos; a közelvidékről pedig: Bay Lajosné (H.-Böszörmény), Feigelbaum L.-né (Tokaj), dr. Kovács Lajosné és leányai, Nádor Bertalanné és fia, Blau Ignác (B.-Ujfalu) Bártfán, ezenkívül Tatrafüreden nyaralnak debreczeniek s a legutolsó jelentésben Horváth István birtokos és neje nevét olvastuk az eddig érkezettek kivül, míg az újabb divatba jött fiatal Iglofüred Szöllő Mór máv. felügyelőt és Gebauer Ferencz kereskedőt vallja Debreczenből vendégül.

*** Kórházbizottsági ülés.** Debreczen város kórházbizottsága szombaton délután 4 órakor ülést tart a városháza nagy tanács-termében. A bizottsági ülésen Körner Adolf tanácsnok elnöke alatt folyó ügyek kerülnek elintézésre.

*** A katonai ügyosztályból.** O l a h Károly tanácsnok szombaton egy hónapi szabadságra megy. Ez idő alatt H a j d u Gyula tanácsnok helyettesíti. — V á g n e r György szállásbiztos már megkezdte a szabadságát, helyettesítője T ó t h István népfelkeltési nyilvántartó.

*** Le Progres.** Ez alatt a cím alatt ötödik éve jelenik meg Budapesten egy francia szépirodalmi hetilap, a mely a szöveghez fűzött magyarázó jegyzetek segítségével módot nyújt a francia nyelv gyakorlására és egyszersmind a kezdőknek is lehetővé teszi a jelesebb modern francia írónak eredetiben való olvasását. E lapnak, melynek Lederer Ignác és Huszár Vilmos tanárok szerkesztnek legnagyobb erkölcsi sikere az a díszes nyil-

latkezet, a melyvel közoktatásunk vezére, Wlassics Gyula kultuszminiszter a minapában kitüntette. A miniszter ugyanis kulturális szempontból örvendetes jelenségnak mondta az ilyen irányú lap, fennállását, s azt úgy a francia nyelv gyakorlására, mint a modern francia irodalom ismertetésére felelté alkalmasnak és ezérszerűnek nyilvánította.

*** Választmányi ülés.** »Petőfi-dalkör.« Debreczenben a következő meghívást vettük: »Petőfi-dalkör« július 15-én, pénteken d. u. 6 órakor a városház termében választmányi ülést tart. Tárty: sürgős folyó ügyek.

*** A magyar színészet 100 éves jubileuma.** Nagyváradon f. évi aug. 26-án lesz a magyar színészet 100 éves jubileuma, mely az előkészületekből következtetve igen fényes sikerű lesz. Az ünnepélyt a Szilgigeti Társaság kezdeményezte s f. hó 13-án tartott ülésén a műsort véglegesen megállapította. E szerint ünnepi díszgyűlést tart, melyen S o m l ó Sándor ez alkalomra írt ódáját fogja elszavalni, R á d l Ödön elnöki megnyitót mond, N a m é n y i Lajos pedig a 100 éves színművészet történetét és fejlődését fogja méltatni. A díszgyűlés után a közönség a »Sas« elé vonul, hol az épület egyik falán elhelyezendő emléktábla leleplezése lesz. Az emléktáblát Nagyvárad város készíteti, a feliratot R á d l Ödön a »Szilgigeti Társaság« elnöke szerkesztette: »E városban, ez épületben, a szinpadról hangzott magyar szó emlékére 1798 aug. 26. 1898. aug. 26. Halás kegyelettel az utörök iránt, »Szilgigeti Társaság« kezdeményezésére: »Nagyvárad város közönsége.« Az emléktábla előtt B o d o r Károly társasági főtikkár mond emlékbeszédet, mely után a társaság az emléktáblát Dr. B u l y o v s z k y József polgármester gondozásába bocsátja. Igen érdekes lesz az esti ünnepi díszelőadás, melynek rendezésére B ö l ö n y József intendáns készséges ügyszeretettel vállalkozott. E K o v á c s Gyula prologja, melyet ez alkalomra írt és szavalni fog, nyitja meg a díszelőadást, ezt követi: F e h é r D e z ő alkalmi előjátéka s végül előadásra kerül korhű jelmezekben az 100 év előtt Nagyváradon adott »Süketnéma« vigjáték, táblókkal. Az ünnepély alkalmából N a m é n y i Lajos emléklapot ad ki. — A Szilgigeti-társaság az ünnepélyre B h a r v a r m e g y e és Nagyvárad előkelőségein kívül több irodalmi társaságot hívott meg emlékül. — A díszközgyűlés után déli 1 órakor bankett lesz a »Sas«-ban.

*** Öngyilkos napszám.** Moldoványi Sándor n.-letai illetőségű napszámos tegnap reggel a Kossuth utca: temető egyik akác-fajára felakasztotta magát. Hullájára az éppen arra cirkuló rendőr-őrszárak akadót rá. Az értesített Dr. Varga Emil ker. orvos és Nagy Imre p. biztos az öngyilkos napszámot bevizsgáltatták a kórház boncoló termében. Moldoványi semmiféle irást nem hagyott hátra s így öngyilkosságának okát senki sem tudja.

*** Egy év a rendőrségnél.** Debreczen város rendőrkapitánysága most állította össze a múlt 1897. évi működéséről szóló összes adatokat a készülő polgármesteri jelentéshez. Igen érdekes dolgokat tudunk meg a jelentésből. A rendőrség az 1897-ik év folyamán letartóztatott ugyanis összesen 1188 egyént, ezek közül esendhaborításért, verekedésért, eszedügyi és egyéb kihágásokért megbüntették 971 egyént, csalásért, lopásért, sikkasztásért, testi sértésért és egyéb bűncselekményekért pedig összesen 217 egyént adott át a kir. ügyésznek. — A városból örök időkre kitiltott a múlt évben 168 egyén, kényszerutlevéllel kiutasított városunkból összesen 155 férfi, 58 nő, összesen 213 egyén. Eltolonczoltattott 228 fi és 189 nő, összesen 417. Keresztül toloneczoltott a városban 391 férfi és 72 nő, összesen 463 egyén. A r. kapitányság elintézt a múlt évben 13.217 ügydarabot, ezenkívül a kerületi kapitányságok még 6228 községi bírósági ügyek s a hátralek mindössze 38 volt. A város területén a múlt évben 33 öngyilkosság volt, a mi igen elezomorító annál is inkább, mert 5-el több az öngyilkosok száma, mint 1896-ban. Legtöbb

öngyilkosság a III. kerületben volt, a hol 13-an s legkevesebb a II-ikban, ahol 6-an dobtak el maguktól erő-zakkal az életet. Baleset összesen 16 volt, ezek közül 14 halállal végződött. Legtöbb baleset a külsőségeken történt s leginkább elgázolás-kból és más vi-gyázatlanságokból keletkezett szerencsétlenség folytan származott. Tüzeset 39 esetben volt, e közül 20 esetben a külsőségeken. A városban keletkezett tüzesetek okozta károk értéke 14.000 frtra tehető, a külsőségek kárai meg nem állapíthatók. Mindezen adatok Debreczen város kitéző közbiztonságára mutatnak, ha még azt hozzávesszük, hogy egyetlen büntény sem maradt városunkban kiderítetlenül.

*** Halálozás.** Vettük a következő gyász-jelentést: Mely fájdalommal és megtört szívvel tudatjuk kedves egyetlen fiunknak unokának és testvérnek néhai SZILÁGYI SÁNDORNAK folyó hó 15-én reggeli 5 órakor, hosszas szenvedés után életének 14-ik évében történt gyász-sos kimulat Felejthetetlen drága kis halottunk holt tetemei f. hó 17-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyh. szertartása szerint a Kis-uj-utcai 1737 dik sz. bazunktól a nagyt. tartandó rövid ima után a Hatvan-u. sírkertbe örök nyugalomra letetelni. — Mely végtiszteresség tételre rokonainkat, barátainkat, és ösmerőseinket banatos szívvel meghívjuk. Debreczen 1898 július 15. Banatos nagymamája; Özv. Szathmáry Sándorné szül. Aliban Sára; Szülei: Szilágyi József és neje Szathmári Juliánna, Testvérei; Katalin, Erzsébet és Margit. A temetést: Dankó M. tem. int. rendezi.

*** Titokzatos eset.** Egy k felsőmagyarországi laptársunk, a mely kiváló előszeretettel meditat, »Titokzatos eset« címűen egy gyilkosságot ír meg a napi hírek között, a melyet a következő csodás bevezetéssel tált fel:

A 19-ik század műveltségével ugyá szik együtt halad a meggondo atlan tettek sorozata. A nemtörődés, a lét felületes fogalma képezik eredményét a gyorsan haladó fejlődésnek, mert az élet titkaiba való erőszakos behatolás első sorban a bizalom s a remény utolsó szikráját is kioltja a helyzet, talán küzdő szavára képtelenné teszik az embert, masodsor ad az versengésre készítetik. A társadalom betegségében a két jelenség nap-nap mellett nyer újabb bizonyítékot, nem erkölcsi fegyverrel harcolnak az ellenfelek, melyből társadalmi halottá teszik egymást de vér is folyik, a létfenntartás ezen ad az harezában. A titokzatos esetek, gyilkosság és öngyilkosságok sorozatához az apa- és testvérgyilkosság hatványozva járul.

Ennél titokzatosabb bevezetést magyar lapban nem olvastunk A lét felületes fogalma a helyzet közti összefüggés titokzatos hogy az író titkaiba erőszakkal sem hatolhat be véges elme.

*** Alfonso anyja.** Érdekes adatokat mond el egy diploma, a napokban Madridban időzvéen a spanyol udvarról, de különösen a regens királynéről. Mária Krisztina a hadjárat óta mindennap reggel 6-tól este 10-ig dolgozik és annyira igénybe veszik a tanácskozások, hogy még az udvari ebédre sem mehet el, ha nem egyedül étkezik. Nagyon megviselték az utóbbi események, de azért megtörhetlen eréllyel és nyugodt körültekintéssel intézi a kormányügyeket. Mikor a santiago-i katasztrófa híra érkezett, még ó vigasztalt lejutott környezetét. Ezentul is igazán férfias energiával vezette a miniszteri tanácskozásokat és széles látókörre valló részletességgel osztogatja az utasításokat. A spanyolok, de különösen a madridiak valósággal rajongnak érte és környezete annyira bizik népszerűségében, hogy éppen nem féltik személyét. Mert Mária Krisztina roppant sokat tett Spanyolország javára, különösen azért, hogy sok emberbaráti intézkedést létesített. Neki köszönhető a Rubio intézet operációs házána létesítése, mely valóságos mintaintézet és célszerű betegápolási berendezésével a világ összes hasonló intézményeit föltulmulja. Neki köszönhető az is, hogy Madridban gyermekkórházat és egy óriási méretű katonai kórházat építettek. — A királyné nagyon érdeklődött az építés minden részlete iránt, sőt még most is gy.

kori vendég a kórházakban. A sebesülteket rendszeresen azzal vigasztalja, hogy elengedi a hátrahékos szolgálati idejüket, — „Visszaadlak az édesanyádnak” — ezt szokta mondani ilyen esetben és gondoskodik róla, hogy parancsát teljesítsék. Legutóbb is a Rubio-intézetben egy olyan katonát gyógyítottak ki, akit a kubai felkelők esonyán össze-visszakaszaboltak és mikor kikerült a kórházból, a királyné rögtön alkalmazta palotájában. A regens-királyné erősen a békekötés mellett van, de csakis arra az esetre, ha az tisztességes feltételek mellett megkötethet. A háborút eleitől fogva ellenezte és csakis akkor adta beleegyezését, mikor a kényeztető körülmények előtt már nem lehetett kiérni. Amely néhez az anyakirályné helyzete, ép oly vigau folyik tovább is a gyermekkirály ciete, ő mit sem tud arról, hogy tán jövője is közökán forog. Nagyon értelmes gyermek és tanárai dicsérik gyors felfogását. Szabad idejét többnyire tornázással tölti, vagy pedig nővéreivel játszik a Casa del Solo melletti pompás kertben, melyet Maria Krisztina homoksvatagból valósgos édennek varázsolt.

A trónörökös eljegyzéséhez.

Majdnem minden lap azt írja Ferencz Ferdinánd főherceg és Maria Lujza cumberlandi hercegnő közötti eljegyzése alkalmából, hogy a Habsburgok részéről az lesz az első házasság, melyet a Welf uralkodó családdal kötnek.

Ez az állítás történelmi felelőkönyvségen alapul. Nemcsak hogy többszörösen összeházasodtak a Habsburgok a Welfekkel, de egyszersmind közösen leszármaznak a két család mai tagjai az Árpádoktól, nevéleg I. Béla királyunk Zsófia leányától, III. Béla leányának, Konstancianak versegebe meg éppen három ága házasodott be a Welfeknek.

A nemzedékek sorrendje addig, amíg I. Béla két gyermekének utódi egy párát egyesültek, a következő:

I. Béla magyar király († 1063). — Zsófia († 1095), Magnusz szász herceg neje — Billing Wulfhilda († 1120), Fekete Henrik bajor hg. neje — Búske Henrik, bajor és szász herceg († 1139) — Oroszán Henrik, bajor és szász herceg († 1195) — Lüneburgi Vilmos († 1213) — Gyermek Ottó, Braunschweig és Lüneburg hercege († 1252) — I. (nagy Albert, Braunschweig hercege († 1279) — (kövér) Albert, Göttingen hercege († 1318) — I. (kegyes) Magnusz, Braunschweig hercege († 1368) — II. Magnusz, Torquatusz, Braunschweig hercege († 1373), aki I. Béla magyar király egy másik ükunokáját vette el, Askan Katalint.

Ennek nemzedékrendje, nem terjeszkedve ki a mellékágakra, a következő:

I. Béla magyar király († 1063) — I. Géza magyar király (1077) — Álmos — II. (vak) Béla m. király (1141) — II. Géza m. király († 1161) — III. Béla m. király († 1196) — Konstancia († 1240), I. Ottokár cseh király neje — I. Venczel cseh király (1255), — Bozsa Beatrix, III. (kegyes) Ottó brandenburgi őrgróf neje — Hosszu Ottó brandenburgi őrgróf († 1299) — Hosszu Henrik brandenburgi őrgróf († 1308) — Agnes, I. Vladimír brandenburgi őrgróf neje — Askan Katalin, a kinek első férje II. Magnusz Torquatusz, Braunschweig hercege, — a leendő királyné őse volt.

Ettől a pártól származik ugy Ferencz Ferdinánd főherceg, mint leendő menyasszonya s ez a pár a Welf-ház mai összes ágainak megalapítója. Ime Ferencz Ferdinánd főherceg származási rendje:

II. Magnus Torquatus braunschweigi hercege és Askan Katalin — Bernát, Lüneburg hercege († 1434) — Kegyes Frigyes († 1459) Brandenburgi Magdolna férje — Nagylelkű Ottó († 1471) — ifjabb Henrik, Lüneburg hercege († 1532), szász Margit férje, Ernő, Celle hercege († 1546).

Ennek a hercegnek két leányutódja ült a magyar trónon, mint egy Habsburg neje. A két leány Ernőnek Vilmos és Henrik fiaitól származott.

Ernő, Celle hercege, mecklenburgi Zsófia férje — ifj. Vilmos, Lüneburg hercege († 1592), dán Dorottya férje — György († 1641), Hessenda mástadi Anna Eleonóra férje — János Frigyes, Hannover hercege (a cumberlandi hercegnő, leendő királynékné), Pfalz-Stimmeri Benedikta Henrika férje († 1697) — Hannoveri Vilhelmina Amália, I. József német császár és a magyar király neje, — az első Welf-leány a Habsburg-házban.

Cellei Ernő hercegnek és mecklenburgi Zsófiának második fia Henrik, Lüneburg hercege († 1598), szász-lauenbergi Orsolya férje — Agost, Braunschweig-Wolfenbüttel hercege († 1666), — Antal Ulrik († 1714), — Lajos Rudolf, Braunschweig-Blankenburg hercege († 1731), Öttinger Krisztina Lujza hercegnő férje — Braunschweigi Erzsébet Krisztina hercegnő, III. (VI.) Károly magyar király (német császár) felesége, Maria Terézia magyar király anyja, a második Welf-leány a Habsburg-házban.

Maria Teréziától II. Lipóton, I. Ferenczen, Ferencz Károly főhercegen (királyunk apja) és Károly Lajos főhercegen át köztudomású Ferencz Ferdinánd trónörökös leszármazása, a ki, a miot kimutattuk, leányságon Welf-ivadék s ezt a nevet éppen oly joggal használhatná, a mint ma el a Lorraine-Vaudemont nev helyett Maria Terézia füstása révén a kihalt Habsburg-család nevével.

Érdekes, hogy a Habsburgok ősei közt nem csupán az Árpád ház királyai szerepelnek magyar vérell. A Szapolyaiak is ősei királyunknak, a mennyiben Henrik Gyulában, Braunschweig-Wolfenbüttel hercegeben az Árpádok és Szapolyaiak vére találkozott.

Ez a harmadik Welf, a kinek ága szintén őse Ferencz József királynak és Ferencz Ferdinándnak, miután unokája, anhalti Dorottya szepanyja volt Maria Teréziának.

Szapolyai János király testvére, Borbála, Zsigmond lengyel király neje lett. Leányukat Joachim, Brandenburg őrgrófa vette el, kinek gyermeke, Hedvig Braunschweig-Wolfenbüttel Gyula herceg felesége lett. Az ő frigyükből származott Henrik Gyula, Maria Terézia ötödiki őse.

Az Árpádok vére a XIV. században vegyült a Welfek vérével Askan Katalin és Magnusz Braunschweigi herceg házassága után. Ettől kezdve a Welf-ház igen elágazott. Ágai voltak a Lüneburg-Celle (Calenberg-Hannover), a Lüneburg-Dannenberg (ifj. Wolfenbüttel Dannenberg) és a Wolfenbüttel hercegi házak, a melyek közül ma csupán a hannoveri ág ül trónon. Igaz, hogy a világ első trónján, a briten. A másik, az ifjabb ág 1866-ban elvesztette trónját, mikor Németország ellen fogott fegyvert Ausztria mellett. Az országát

vesztett király nem nyugodott bele sorsába. Mután hadserege nem volt, platonikus kiállványokban tiltakozott a rablók, már mint a poroszok ellen és halálig felségnek hívatta magát.

A maga nemében unikum volt, ha Bécsben összejöttek V. György, Hannover király, továbbá V. Henrik, Franziország király (Chambord gróf) és II. Ferencz, mindkét Szicília és Nápoly király s mosoly nélküli komolysággal adtak meg egymásnak a felségdíszet, a mihez minden meg volt: jog, pénz, csak éppen a legszükségesebb hiányzott: az ország!

V. Györgynek egy leánya is volt, Friderika hercegnő, a kinek házassága annak idején óriási feltűnést keltett. Az öregedő királyleány ugyanis, miután hercegre nem tudott szert tenni, Parvel-Rammingen báróhoz ment nőül esaládjá beleegyezésével. Fivére, a ki jogilag Hannover királyja lenne, nem utánozta apját, letette a Hannover nevet és fölvette mint angol herceg a Cumberland címet. Az bizonyos, hogy Maria Lujza hercegnőre, kivált ha szive is beleegyezik a valóban szép főherceggel való házasságba, nagyobb szerencse nem nézhetett volna az osz rak császárság és a magyar királyság fényes koronájánál.

Z. A. G.

TANÜGY

M. kir. állami felső-ipariskola az építő-ipar számára. A budapesti m. kir. állami felső ipariskola szakosztályai közül az építészeti szakosztály, s az ugyanabban az intézetben szervezett építő ipari téli tanfolyam kiváltképpen a VII. kerületben a Damjanich utca 28—9 sz. a. f. évi szeptember 1-től kezdve önálló intézetet képez, mint m. kir. állami felső (építő) ipariskola.

Az intézet rendes szakosztálya f. évi szeptember 1-én, az építő ipari téli tanfolyam pedig, mint a megelőző években, november hó 3-án nyílik meg.

Az intézet rendes szakosztályába tanulóknak felvetetnek olyan, a 15. életévet betöltött ifjak,

a) a kik a polgári iskola négy alsó osztályában jó osztályzatú bizonyítványt nyertek a magyar nyelvből, számtanból és algebrából, a mértanból és a mértani rajzból és az építő ipar terén legalább egy isk. évi szünidőn át gyakorlatilag foglalkoztak.

b) az építő ipari szakiskolák első két évfolyamat jeles sikerrel végzett tanulók, ha korbéli akadály nem forog fenn.

c) építő iparos segédek, a kik a négy középiskolai osztálynak megfelelő képzettséggel bírnak s a felvételi vizsgát jó sikerrel kiállják.

A felvételre szeptember hó 1-től 5-ig lehet jelentkezni; foly a m o d a s o k b e k ü l d é s e z e l t a l a n m e r t s e n k i t s e m l e h e t e l ő r e b e j e g y e z n i.

A jelentkezés alkalmával a következő iratok szükségesek:

1. keresztlevél, vagy születési bizonyítvány.
2. A bevezetett közép-isk. osztályokról szóló bizonyítványok.
3. hivatalosan hitelesített gyakorlati bizonyítvány.
4. orvosi és himlő-oltási bizonyítvány.

fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krtig méterenkint — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva. Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben.

(os. és kir. udvari szállító).

Henneberg-selyem

— csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendelik —

Az iskolárávonatok köz-
lagaugusztus hó végéig a
m. kir. állami felső iparis-
kola (Budapest, VIII. ker. Né-
pszínház utca 3. sz.) igazga-
tó sága ad felvilágosítást
mindentudakörű levél ide-
ezimzendő.

Villámcsapások.

Hetek óta nem mulik el nap a nélkül,
hogy ne hoznának hírt arról, hogy az ország
egyik-másik helyén a villám lesújtott s a mel-
lett, hogy épületekben is nagy kárt okozott,
embereket és állatokat megölt.

A villám által agyoncsújtott embereknek
természetesen legcsekélyebb fogalmuk sincsen
arról, hogy meghalnak, mert fényét a villám-
nak, a mely belejűk sajtolt, már nem látják.
Annál kevésbé hallják a dörgést. Ennek oka
az, hogy a villám aránytalanul gyorsabban
halad a fénynél, a fény pedig a hangnál. —
Ezért halljuk mi a villámot követő dörgést
csak másodpercekkel később, mint a hogy a
fényét látjuk. A fény és a hang haladásának
törvényéből mindegyik kis diák ki tudja szá-
mítani, hogy milyen messzire van tőlük az a
felhő, a melyből a villám kiindult. Épen így
számítják ki a tűzérék is, hogy milyen mesz-
szire van az ellenséges ágyú, a mely rajuk
szórja a halált. Itt megjegyezzük, hogy az az
ember, a kit golyó ölt meg szintén nem látja
a fegyver vilnását, sem nem hallotta a
dörgést.

Mindezekből azt következik, hogy a vil-
lám által való halálmód a legszebb halál. —
Hogy ettől a halálmódtól mégis annyira bor-
zasdunk, annak oka legfőképp abban van, mert
a villám egészen készületlenül találja az em-
bert. Talán épen csendes nyugalommal ülünk
kedveseink körében, vagy pedig elménkben
nagy gondolatokkal foglalkozunk s egyszerre
mindennek vége. — Nem látunk, nem hallunk
semmit, még csak annyi időnk sincs, hogy
kedveseinkre egy bucsupillantást vessünk, vagy
pedig, hogy gondolatainkat egyvelen egy esz-
menyommal tovább fűzük és vége. Az teszi
annyira borzasztóvá a villám által okozott
halált a tulajdóknak. A villám különben ér-
dekesen bizonyítja be, hogy valamennyien op-
timisták vagyunk. Alig van ember, a ki ne
remélné, hogy főnyereményt fog csinálni; és
alig van ember, vagy talán egy sincs, a ki
attól tart, hogy megüti a villám. Csak ilyen-
kor, ha a villám agyoncsapott néhány embert,
egy kis félelem fog rajtuk erőt; de mihelety a
zivatar elvonult, félelmünk is elmul s többé
rája se gondolunk. Pedig a dolog úgy áll,
hogy minden embernek nyolezszor nagyobb
chance-ja van arra, hogy megüti a villám,
mint arra, hogy ő üti meg a főnyereményt.
Ha ugyanis összehasonlítjuk a statisztikai
adatokat, akkor kitűnik, hogy évente 8-szor
annyi embert ver agyon a villám, mint a hany
ember főnyereményt csinál. Azokat a villá-
mokat, melyek épületekbe, fakba, állatokba, a
vizbe s egyéb tárgyakba ütnek le, nem is
számítjuk; azok a melléknyereményekkel egyen-
lítődnek ki.

Ez az arány pedig ezentúl a villámüté-
sek javára mindinkább javulni fog, a mint
hogy a villámütések évről-évre szaporodnak.
Ennek okát abban keresik, hogy épületeink-
nél mindig több és több olyan anyagokat
alkalmazunk, a melyek a villámot vonzzák.
Egy modern házban, kivált a városi házakban
több vas van, mint azelőtt az egész utcá-
ban volt.

A ház tetején a kéményseprő számára
vassal kerített járda van. Az ereszen pléb-
ből, vagy rézből készült csatorna fut végig,
az esőviz levezetésére; belül a falakban víz-
vezetési és gázcsövek futják keresztül a há-
zat keresztül a kasul, meg a sok vasoszlop és
gerenda, a mit a falakba beépítenek. A házak
fölött sok ezer telefon és telegráfdrót hálózta
be a várost, a föld alatt pedig sok mérföld-
nyi hosszú vízvezetési és gázcsövek vonulnak
végig a város alatt. Ha még hozzá vesszük a
lóvonatu és villamos vasuti vágányokat, a
sűrűn egymás mellett álló, vasból készült

esőölpöket, a tornyokat és magas épületeket,
akkor igazán azt kellene mondanunk, hogy
mindent elkövettünk, hogy a villámot ma-
gunkra esaljuk.

Egy ideig hitték is ezt az emberek, most
azonban kiderült, hogy épen ezek az eszkö-
zök képezik a biztosabb óvszert a villámcsa-
pás ellen. Magukhoz vonzzák ugyan a villámot,
de a legtöbb esetben le is vezetik, úgy hogy
a villám nem okoz kárt. A házak fölött elvo-
nuló táviró és telefon huzatok pedig roppant
sokat vonnak el a légben lévő villamos fe-
szültségből. És tényleg e városokban sokkal
ritkábbak a villámcsapások, mint a mezőn,
vagy pedig az apró falvakban, a hol semmi
sinesen, a mi a levegőben összesűrösödött
villamosságot lassankint levezesse.

Hosszu megfigyelés után arra a tapasz-
talatra jutottak, hogy a villamossággal telt
felhők két-három évig egy irányban mennek
s akkor megváltoztatják irányukat. Azt is
megállapították, hogy a villám csak nagyon
ritkán csap le olyan helyen, ahol meszes a
talaj. Sokkal sűrűbben homokos talajba, leg-
sűrűbben pedig agyagos talajba. A villám-
ütések 70 százaléka agyagos talajban történik.
Tehát ott, ahol a talaj legnedvesebb. Ebből
az is következik, hogy a villámot legjobban
a víz vonzza, mit bizonyít különben az is,
hogy s folyamok mentén történik a legtöbb
villámütés.

Magyarországon s talán egész Európá-
ban is, a legtöbb zivatar és villámütés Temes-
és Torontálmegyében van. Ennek oka nem-
csak az, hogy e két megye két hatalmas
folyónak, a Tiszának és Duna-nak a közelében
van és hogy földje nyirkos, hanem az is,
hogy itt található a nyugatról jövő, szinte
forró légáramlat a keleti hegységekől jövő
alacsonyabb hőfoku légrétegekkel. E különböző
hőfoku légrétegek találkozásából származnak
azok a borzasztó zivatatok, melyekre min-
denki félelemmel gondol vissza, aki valaha
nyáiban Temesben vagy pedig Torontálban
időzött.

Ugyanabból az okból, mint Temes és
Torontál, Budapest is nagyon exponált ponton
fekszik.

Az emberek a villámnak azt a törekvé-
sét, hogy a vízzel egyesüljön, arra szákmá-
nyolják ki, hogy a villámhárító földalatti végét
vizbe bocsájtják.

Sőt az olyan villámhárítók, a melyek
nem végződnek vízben, valóságos veszélyt
képeznek. Mert magukhoz csalják a villámot,
de nem tudják levezetni. Ilyenkor a villám a
hárítóról átugrik a házba s ott nagy pusztí-
sokat okoz, ha csak utjában nem találkozik
idejekorán a vízvezetési csövekkel, melyek
azután a földbe vezetik. A külföldön némely
városban, mint Brüsszelben, Hannoverben, a
villámhárítót egyenesen összekapcsolják a víz-
vezetési csövekkel.

o-o.

KÖZGAZDASÁG.

A gabona árjavulása. A hétfő óta tartó
háusa tegnap ismét folytatódott. A mal-
mok ujjalag 30-40 krral emelték a liszt árát,
ez azonban most az aratás idején, kelendősé-
gét nem esőkentő, úgy hogy a malmok kény-
telenek napról-napra magasabb árakat enge-
delyezni. Ma különben már új kész buza is
került eladásra, melyért 20-30 krral maga-
sabb árakat értek el, mint a melyeknek az
tegnap lett volna eladható és ó-árut is 10-15
krral drágábban fizettek. Az új és a régi
buza között igen jelentékeny az árkülönbség.
76 kilós tiszavidéki ó-buzáért 12-90 frtot fizet-
tek máként, míg 79 kmos minőségű pesti-
vidéki újbuzá 2-35 frtona kelt el. A kőszáru-
vidéki újbuzá hangulata nem maradhatott befo-
lyás nélkül a határidőüzletre sem és habár
New-Yorkban a buza ára 1 centel csökkent,
nálunk a délutáni nagyobb áresést tekintetbe
véve, az ózi buza még mindig 11 krral, az
ósi rozs 7, a júliusi tengeri 5, az ósi zab 1
krral magasabban zárult, mint tegnap. Az új
tengeri ára azonban újból hanyatlott 2
krral.

Minthogy a tavasz előrehaladásával cse-
csemő, gyermeket és felnőttet egyaránt fenye-
get a járványok veszélye, ismét csak a minden
alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert
olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a
tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezet-
szerként szerepel, másrészt, mert dus szénsav-
tartalmánál fogva, specificus óvszer is a tiph-
us, cholera és a gyermekek tífoid-szerű ta-
vaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még
hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor na-
gyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen.
Míg szoptatója e víz használata folytán nagyon
kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A
már meglevő gyomor- és bélhurutot gyerme-
keknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen
hatván be szénsavával fogva a gyomor és bél
idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinél
pedig nélkülözhetetlen hűtő, húgyhajtó és a
szomjat csillapító hatásánál fogva.

Kedvelt borviz.

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

782/1898. v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak
V. I. 308/2 1898. P. sz. végzése folytán
közhírré tétetik, miszerint Lichtenstein
testvérek cég részére Weinberger Ber-
nát, debreczeni lakostól 7 frt 95 kr. ka-
mat és eddig összesen 45 frt. 15 kr. per-
költség erejéig 1898. évi december hó
6-án bíróság lefoglalt és 638 frt 10
krra becsült házi butorok, és egy zong-
orából álló ingóságok **1898. évi ju-
lius hó 19-én d. u. 3 órakor** kez-
detét veendő és a helybeli méntelepen,
alperes-lakásán megtartandó nyilvános
bírói arverésen a legtöbbet ígérőnek
azonnali készpénz fizetés mellett, szük-
ség esetén becsáron alól is el fognak
adatni.

Debreczen, 1898 évi június hó 29.

Török Péter

bírói kiküldött.

768 sz./1898.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak
V. I. 167/P. 1898. számú végzése
folytán közhírré tétetik, miszerint Tisza
Nána képviselőtében Ganda János bíró
részére Hannel Samuel debreczeni la-
kostól 500 forint tőke és eddig össze-
sen 199 frt 23 kr. perköltség erejéig
1898. évi március hó 9-én bíróság le-
foglalt és 505 frtra becsült 3 drb. ló,
egy szekér és 4 boglya luczernából álló
ingóságok **1898. évi július hó 26-
án d. e. 9 órakor** kezdetét veendő
és alperesek ondódi tanyáján megtar-
tandó nyilvános bírói arverésen, a leg-
többet ígérőnek azonnali készpénzfizet-
és mellett, szükség esetén becsáron alul
is el fognak adatni.

Debreczen, 1898. július hó 10.

Sugár Gyula,

bírói kiküldött.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörezimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.